

เรื่อง ประธานรัฐสภาขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ กรณีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกระบวนการพิจารณาถอดถอนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

๑. ความเป็นมาและข้อเท็จจริงโดยสรุป

พลตรี สนั่น ขจรประศาสน์ กับคณะ ได้ไปแสดงตนต่อประธานวุฒิสภาแล้วได้ยื่นรายชื่อประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้เข้าชื่อร้องขอให้ถอดถอน นายกระมล ทองธรรมชาติ นายจุมพล ณ สงขลา นายผัน จันทรปาน และนายศักดิ์ เตชาชาญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญออกจากตำแหน่ง ต่อประธานวุฒิสภา ประธานวุฒิสภาได้ดำเนินการตรวจสอบและพิจารณาว่า คำร้องขอถูกต้องและครบถ้วนตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และได้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เพื่อดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงโดยเร็วตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๕ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๖๓

ประธานรัฐสภาได้รับหนังสือจากนายสถิตย์ เล็งไธสง กับคณะ นายสามารถ แก้วมีชัย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ และพลตรี ศรชัย มนต์วิวัฒน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ ขอให้ประธานรัฐสภาเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อพิจารณาวินิจฉัยเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาถอดถอนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทั้งสี่คนว่าชอบด้วยรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ หรือไม่

ประธานรัฐสภาพิจารณาแล้วเห็นว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งอดีตผู้พิพากษาศาลฎีกาและคณะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้โต้แย้งอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่าปฏิบัติหน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๘ ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ดังนั้นในฐานะประธานรัฐสภา จึงอาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ เสนอเรื่องดังกล่าวต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยรวม ๔ ประเด็น ดังนี้

๑. การที่ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๒๐/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๔๔ แล้วเป็นเหตุให้บุคคลที่ไม่ยอมรับในคำวินิจฉัยนั้น เป็นผู้ริเริ่มและได้ไปแสดงตนต่อประธานวุฒิสภาและดำเนินการรวบรวมรายชื่อประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนยื่นต่อประธานวุฒิสภา เพื่อร้องขอให้วุฒิสภามีมติถอดถอนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่เป็นองค์คณะในการพิจารณาและมีคำวินิจฉัยออกจากตำแหน่ง โดยกล่าวหาว่าตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทั้งสี่คนกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม การดำเนินการของผู้ริเริ่มและการเข้าชื่อร้องขอของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งดังกล่าวชอบด้วยรัฐธรรมนูญ หรือไม่

๒. กรณีตาม ๑. เมื่อประธานวุฒิสภาได้รับคำร้องขอและรายชื่อประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อร้องขอดังกล่าวแล้ว มิได้ดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติว่าประชาชนที่เข้าชื่อร้องขอเป็นผู้เสียสิทธิเข้าชื่อ

ร้องขอเพื่อให้วุฒิสภามีมติถอดถอนตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา เป็นการกระทำที่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ หรือไม่

๓. การที่ประชาชนจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนเข้าชื่อร้องขอให้ดำเนินการถอดถอนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญออกจากตำแหน่ง มีสาเหตุมาจากการที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า นายอนันต์ ศวีร์ตานนท์ นายชัชชัย สุเมธโชติเมธา นายมะฮะฮูเซ็น มะสุยี นายโกศล ศรีสังข์ นายจิรายุ จรัสเสถียร พลตรี สนั่น ขจรประศาสน์ นายสุเมธ อุพลเกียรติ นายประยุทธ มหากิจศิริ มีความผิดตามมาตรา ๒๙๕ ของรัฐธรรมนูญ และวินิจฉัยว่า พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ไม่มีความผิดตามมาตรา ๒๙๕ ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นองค์กรที่เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย จึงถือได้ว่าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นคู่ความในคดี เป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงหรือโดยอ้อมตามมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ดังนั้น เมื่อมีการเข้าชื่อร้องขอให้ถอดถอนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเช่นนี้ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจะดำเนินการไต่สวนตามคำร้องดังกล่าวได้ หรือไม่

๔. การดำเนินการเพื่อให้วุฒิสภามีมติถอดถอนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๓ อันมีสาเหตุมาจากการทำหน้าที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญในการพิจารณาวินิจฉัยคดีของศาลรัฐธรรมนูญ เป็นการแทรกแซงการใช้อำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ อันเป็นการขัดต่อบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๙ มาตรา ๒๖๘ หรือไม่ และการดำเนินการขอให้วุฒิสภามีมติถอดถอนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทั้งสี่คนดังกล่าว โดยไม่มีข้อเท็จจริงอย่างอื่นประกอบว่าร่ำรวยผิดปกติ ส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือส่อว่าจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย เป็นการดำเนินการที่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๓ ถึงมาตรา ๓๐๗ หรือไม่

๒. ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

มีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ หรือไม่

พิจารณาประเด็นที่ ๑ ตามคำร้องแล้ว เห็นว่า การดำเนินการของผู้ริเริ่มและการเข้าชื่อร้องขอของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อร้องขอให้วุฒิสภามีมติถอดถอนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ นั้น การดำเนินการดังกล่าว มิใช่ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ

พิจารณาประเด็นที่ ๒ ตามคำร้องแล้ว เห็นว่า การที่ประธานวุฒิสภ่าจะตรวจสอบรายชื่อประชาชนที่เข้าชื่อขอให้วุฒิสภามีมติถอดถอน หรือไม่ นั้น มิใช่ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ

พิจารณาประเด็นที่ ๓ ตามคำร้องแล้ว เห็นว่า รัฐธรรมนูญบัญญัติให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ส่วนกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติคนใดจะมีส่วนได้เสียหรือไม่ มิใช่ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ

พิจารณาประเด็นที่ ๔ ตามคำร้องแล้ว เห็นว่า รัฐธรรมนูญบัญญัติให้วุฒิสภาและคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติซึ่งเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญต้องดำเนินการและปฏิบัติให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๓ ถึงมาตรา ๓๐๗ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง กรณีตามคำร้องในประเด็นนี้ มิใช่ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ

๓. ผลคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยว่า กรณีตามคำร้องมิใช่ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญจึงไม่อาจรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ ได้

องค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ นายอิสสระ นิตินันท์ประภาศ นายจิระ บุญพจนสุนทร พลโท จุล อติเรก นายปรีชา เฉลิมวณิชย์ นายมงคล สระภู่น นายสุจิต บุญบงการ นายสุจินดา ยงสุนทร นายสุวิทย์ ธีรพงษ์ นายอนันต์ เกตุวงศ์ นายอมร รักษาสัตย์ และนายอูระ หวังอ้อมกลาง

หมายเหตุ ประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๑๙ ตอนที่ ๑๒๔ ก วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๕

ย่อโดย นายบุญลือ พิมพ์ทองงาม
กลุ่มงานคดี ๒